

CARTEA – FORMĂ ȘI CONȚINUT

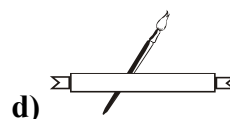
„Închideți ochii și imaginați-vă că în lumea aceasta nu există nimic. Nici case, nici oameni care să le locuiască. Nici păsări, nici pești, nici animale, nicio floare, niciun copac. De fapt, imaginați-vă că nu există nici cerul cu stele, nici pământul, nici mările și nici oceanele. Absolut nimic. Căci așa era la început. Nu exista nimic, în afară de Dumnezeu. Iar Dumnezeu este iubire. Și pentru că Dumnezeu este iubire, El a vrut să creeze ceva minunat și frumos.“

(*Hristos împărtășit copiilor* – ghid catehetic)

1. Parte a creației, omul a devenit, la rândul său, **creator**. Enumeră câteva dintre creațiile omenirii, de-a lungul timpului.

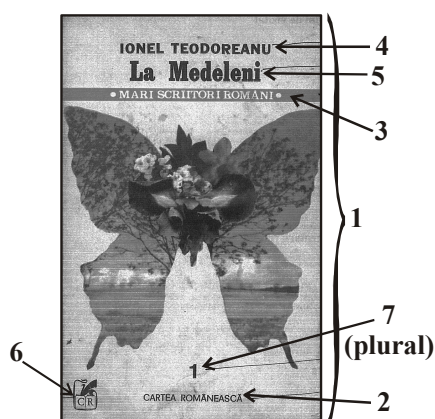
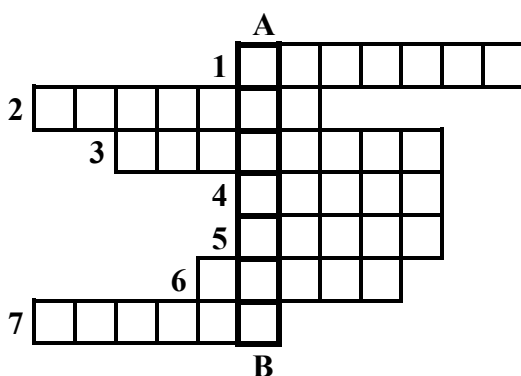

2. Scrisul reprezintă una dintre marile descoperiri ale omenirii, el evoluând în timp. Notează în spațiul din dreptul imaginilor denumirea materialelor care au fost folosite pentru scris.

3. Care este cea mai frumoasă carte pe care ai citit-o? De ce?

4. Amintește-ți ce informații se imprimă pe prima copertă a unei cărți, scrie-le în careul de mai jos și spune ce cuvânt ai descoperit pe verticala **A-B**.

5. Exprimă-ți părerea în legătură cu textul citat din opera lui Maxim Gorki:
„Cartea este cea mai complicată și cea mai măreață minune dintre minunile create de omenire în calea ei spre fericire.“
 (Maxim Gorki – *Copilăria*)
6. De ce consideră autorul că o carte este o minune „*creată de omenire în calea ei spre fericire*“?
7. Amintește-ți cel puțin câte o operă literară din creația autorilor indicați:
 ↻ Mihai Eminescu –
 ↻ Vasile Alecsandri –
 ↻ Emil Gârleanu –
 ↻ George Topîrceanu –
- Ce îți amintești despre fiecare dintre aceste opere (întâmplări, sentimente trăite, învățături)?
8. Gândește-te la un titlu potrivit pentru cartea ta biografică. Argumentează alegerea acestui titlu.
9. Mulți scriitori folosesc un pseudonim în locul numelui real. (Tudor Arghezi, de exemplu, a împrumutat numele de la râul Argeș, cu forma sa veche, Arghesis, râu aflat în zona sa natală). Gândește-te la un pseudonim sub care ți-ai publica jurnalul copilăriei.
10. Scrie o scurtă prefață pentru jurnalul tău, în care să faci comentarii pe marginea conținutului său.

Pe lângă jurnalul tău secret, te invit în acest an să ții un **Jurnal de lectură**. Îți sugerez și începi cu **Povestea fără sfârșit**, de Michael Ende. Sper să-ți stârnesc curiozitatea cu un fragment selectat din această carte:

„– Ascultă, băiete, eu nu pot să sufăr copiii. E drept că în ziua de azi toată lumea face mare caz de voi - dar eu nu! Nu sunt absolut deloc un prieten al copiilor. Pentru mine copiii nu sunt nimic altceva decât niște prostovani gălăgioși, niște nesuferiți care strică totul, murdăresc cărțile cu dulceață și le rup paginile, și nu se singhisesc defel că cei mari ar putea să aibă și ei grijile și necazurile lor. Și-o spun numai ca să știi de la bun început la ce să te aștepți. Și să mai știi că la mine nu există cărți pentru copii, iar alte cărți nu-ți vând. Asta e, și sper că ne-am înțeles!“

(Michael Ende – **Povestea fără sfârșit**)

RECAPITULAREA NOȚIUNILOR DIN CLASA A V-A ȘI PREGĂTIREA TESTULUI INIȚIAL

Varianta I*

Citește textul de mai jos, cu atenție!

„Întârziată fără vreme
Se plimbă Toamna prin grădini
Cu faldurii hlamidei plini
De crizanteme.
Și cum abia plutește-n mers
Ca o marchiză,
De parcă-ntregul univers
Privește-n urmă-i cu surpriză, –
Un liliac nedumerit
De-alura ei de domnișoară
S-a-ngălbenit, s-a zăpăcit
Și de emoție-a-înflorit
A doua oară...”

(George Topîrceanu – *Octombrie*)

A. Limba română

1. Rescrie, din primele patru versuri, grupurile fonetice (diftong, triftong, hiat). (6p)
2. Indică sinonime contextuale pentru cuvintele: **vreme**, **nedumerit**, **emoție**, **s-a zăpăcit**. (8p)
3. Transcrie, din text, două cuvinte formate prin derivare, precizând (pentru fiecare) cuvântul de bază. (6p)
4. Alcătuieste un enunț în care cuvântul **liliac** să aibă alt înțeles decât în text. (4p)
5. Completează tabelul de mai jos cu câte două părți de vorbire selectate din textul dat: (8p)

substantive	adjective	verbe	prepoziții

6. Precizează modul și timpul verbelor: **plutește**, **a-nflorit**. (4p)

* La toate testele se acordă 10 puncte din oficiu.

7. Spune cazul și funcția sintactică a substantivelor: (10p)

Substantive	Caz	Funcție sintactică
prin grădini		
univers		
de domnișoară		

B. Înțelegerea textului

8. Transcrie un vers care conține o comparație. (4p)

9. Comentează, în două-trei rânduri, versurile:

„Un liliac nedumerit

De-alura ei de domnișoară

S-a-ngălbenit, s-a zăpăcit ...“

(10p)

10. Argumentează, în patru-cinci rânduri, că fragmentul dat face parte dintr-o operă literară. (10p)

C. Scrie un text de zece-cincisprezece rânduri în care, folosind cel puțin patru figuri de stil învățate în clasa a V-a, să descrii o zi de toamnă. (20p)

Varianta a II-a

Citește cu atenție textul de mai jos:

„Atunci Împăratul Verde și fetele sale **au rămas** încremeniți de ceea ce au auzit. Iar Spânul, **văzând** că i s-a dat vicleșugul pe față, se repede ca un câine turbat la Harap-Alb și-i **zboară** capul dintr-o singură lovitură de paloș, zicând:

– Na! așa trebuie să pățească cine calcă jurământul! Dar calul lui Harap-Alb îndată se repede la Spân și-i zice:

– Pân-aici, Spânule! Și odată mi ți-l înșfacă cu dinții de cap, zboară cu dânsul în înaltul cerului, și apoi, dându-i drumul de-acolo, se face Spânul până jos praf și pulbere. Iară fata împăratului Roș, în vălmășagul acesta, repede pune capul lui Harap-Alb la loc, îl înconjură de trei ori cu cele trei smicele de măr dulce, toarnă apă moartă, să stea sângele și să se prindă pielea, apoi îl stropește cu apă vie, și atunci Harap-Alb îndată învie și, ștergându-se cu mâna pe la ochi, zice suspinând:

– Ei, da' din greu mai adormisem! (...)

Și apoi, îngenunchind amândoi dinaintea împăratului Verde, își jură credință unul altuia, primind binecuvântare de la dânsul și împărăția totodată.“

(Ion Creangă – *Povestea lui Harap-Alb*)

A. Limba română

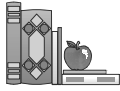
1. Selectează, din enumerarea de cuvinte, pe acelea care conțin grupuri fonetice, precizându-le: **auzit, și-i, trebuie, de-acolo, vie, atunci, cine.** (5p)
2. Desparte în silabe următoarele cuvinte: **suspînând, îngenunchind, credință, totodată.** (4p)
3. Indică numărul de litere și numărul de sunete din cuvintele: **atunci, ce, sângele, ochi** (sensul din text). (4p)
4. Introdu în propoziții dezvoltate antonimele cuvintelor: **credință, a adormi.** (4p)
5. Precizează modul de formare a cuvintelor: **(a) îngenunchia, credință, împărăția.** (6p)
6. Indică modul și timpul (unde este cazul) verbelor subliniate în primul enunț al textului. (6p)
7. Rescrie, din primul paragraf al textului, substantive, precizându-le funcțiile sintactice: (8p)

caz	substantiv	funcție sintactică
N		
Ac		

8. Spune ce este **lui** ca parte de vorbire în structura „*capul lui Harap-Alb*“. Introdu-l într-un enunț cu altă valoare morfologică. (8p)
9. Precizează valoarea morfologică a numeralului în structura: „*cu cele trei smicele de măr dulce*“. (5p)

B. Înțelegerea textului

10. Spune care sunt personajele fragmentului citat. (5p)
 11. Transformă fragmentele de vorbire directă în vorbire indirectă. (10p)
 12. Argumentează, în opt-zece rânduri, că fragmentul selectat din opera **Povestea lui Harap-Alb** este un basm. (15p)
- C. Rezumă fragmentului citat, în maximum zece rânduri. (10p)

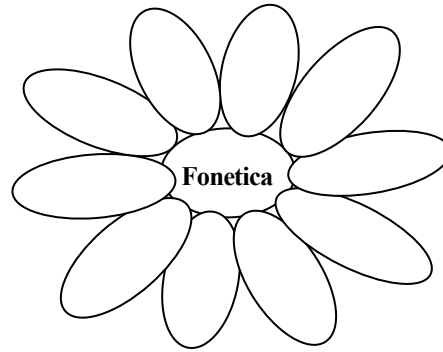

NOȚIUNI DE FONETICĂ

Corespondența sunet-literă

1. Alege din lista de mai jos cuvintele care denumesc noțiuni de fonetică și notează-le în spațiul corespunzător fiecărei petale a florii de alături.

arhaisme, triftong, sinonime, sunet, consoană, prepoziție, literă, punct, vocală, hiat, apostrof, silaba, accent, derivare, diftong, compus, semivocale, formă.

2. Indică numărul de litere și numărul de sunete din următoarele cuvinte:

rece	ceapă	ciorchine	sagace
cerc	pacea	mocirle	feroce
cerere	capace	ciucure	ceasornic

3. Stabilește ce sunete redau literele **ge, gi** în cuvintele de mai jos:

geamantan	coșcogeamite	Geanina
geamandură	Georgel	Gioconda
gealău	Georgiana	Mungú

4. Transcrie fonetic cuvintele de mai jos:

○ cheltuială	○ chinuită
○ nechemat	○ unchi
○ urecheală	○ chiulit

5. Scrie în căsuța alăturată cuvintelor de mai jos ce sunete redă litera **x**:

executant	☐	exploata	☐	exalta	☐
extraterestru	☐	expert	☐	exarh	☐
xenofob	☐	expres	☐	exact	☐

6. Realizează transcrierea fonetică a cuvintelor care cuprind grupurile de litere **ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi**, precizând câte litere și câte sunete cuprinde fiecare cuvânt.

a) „Văd poeți ce-au scris o limbă ca un fagure de miere.”

(Mihai Eminescu – *Epigonii*)

b) „Sub sticlă-ntr-o cutie adunate,
 un pumn de lucruri mici, carbonizate:
 un toc, un ban, o zgardă ruginită (...)
 o clanță, niște ochelari betegi,
 de sârmă, pentru ochii de moșnegi,
 o verighetă neagră, de aramă,
 un târnăcop, un degetar, o ramă ...”

(Eugen Jebeleanu – **Lidice**)

c) „Nicolae gemu și deschise ochii: se vede că auzise cuvântul «țestosule»
 care însemna ceva în legătură cu capul lui mare; se zvârcoli în brațele
 tatălui și încercă să dea în sora lui.”

(Marin Preda – **Moromeții**)

7. Completează spațiile libere cu unul dintre grupurile de litere **ce** sau **ci**:

___ ată ___ ai ___ ob
 ___ arcăn ___ ahlău ___ oc
 ___ ar ___ af ne ___ oplit ___ olan.

8. Alege grupul de litere potrivit în următoarele cuvinte:

ghe	/	ată	dul	/	r	în	/	ață
ghi	\		ghe	/		ghi	\	
chi	/	ag	ure	/	ală			
che	\		che	/		chi		

Diftong. Triftong. Hiat

1. Identifică, prin subliniere, în lista care urmează, cuvintele care conțin diftongi: **toamnă**, **pădurea**, **călăuză**, **perdea**, **iar**, **apoi**, **alege**, **și-i**, **tainic**, **zarea**, **plai**, **cai**, **nu-i**, **noastre**, **zare**, **ploaie**, **alee**, **și-au**, **ți-ai**, **dai**, **pui**, **careu**, **mereu**, **zeu**, **acrobație**.

2. Precizează vocalele și semivocalele din diftongii descoperiți la exercițiul anterior (exemplu: **toamnă** – diftongul **oa**, **o** semivocală, **a** vocală).

3. Completează tabelul de mai jos, transcriind cuvintele de la exercițiul 1.

Diftongi urcători	Diftongi coborători
toamnă	careu

ADJECTIVUL

Adjectivul – exerciții

1. Desenează un peisaj care poate să reprezinte o pădure, un lac, o dumbravă sau un deal, surprinse în anotimpul vara, în amurgul serii. Utilizează culorile potrivite dimensiunii temporale și spațiale a tabloului, apoi privește cu atenție desenul tău și realizează descrierea lui folosind cât mai multe adjective cu rol de epitet.

2. Subliniază adjectivele din descrierea făcută la punctul 1.

3. Identifică adjectivele din textele de mai jos, indicând felul lor și termenul regent:

a) „Casa învățătorului este cea dintâi, tăiată adânc în coasta unei coline, încinsă cu un pridvor, cu ușă spre uliță, și cu două ferestre, care se uită tocmai în inima cercetătoare a molcomului sat.” (Liviu Rebreanu)

b) „Stânci prăpăstioase, munți uriași, a căror vârfuri mângâie norii, păduri întunecoase, lunci înverzite, livezi mirositoare, văi răcoroase, gârle a căror limpede apă lin curge printre câmpiile înflorite, pâraie repezi, care mugind groaznic se prăvălesc în cataracte printre acele amenințătoare stânci de piatră, care plac vederii și o înspăimântează totdeodată.” (Nicolae Bălcescu)

c) „Pare că și trunchii vecinici poartă suflete sub coajă
Ce suspină printre ramuri cu a glasului lor vrajă;
Iar prin mândrul întuneric al pădurii de argint,
Vezi izvoare zdrumicate peste pietre licurind.”

(Mihai Eminescu)

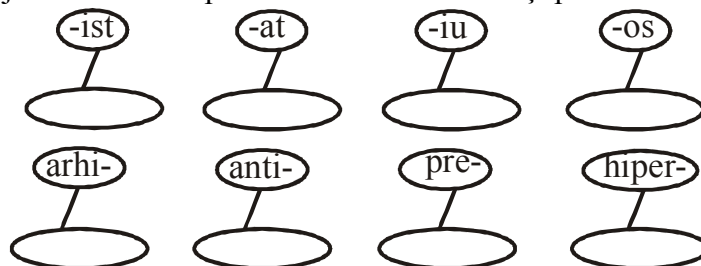
4. Pornind de la textul 3.b, răspunde cerințelor de mai jos:

a) grupează adjectivele în funcție de criteriile de clasificare studiate;

b) rescrie două adjective fără grade de comparație;

c) precizează valorile gramaticale ale cuvintelor: **limpede**, **lin**, **repezi**, **groaznic**; alcătuește propoziții în care acestea să aibă valori gramaticale diferite de cele din text.

5. Scrie adjective formate prin derivare cu sufixele și prefixele date:

6. Aduagă substantive (câte două) de genul masculin și feminin pe lângă adjectivele de mai jos și realizează acordul la plural, în propoziții: **galben-auriu, atotștiutor, nou-născut, răuvoitor**.

7. Găsește antonimele adjectivei de mai jos, în funcție de sensul lor:

8. Subliniază adjectivele provenite din alte părți de vorbire. Precizează din ce părți de vorbire provin și cum s-a realizat transformarea.

- Îl privea c-un ochi călău.
- Cartea recită l-a luminat.
- Era un domn bine.
- Eu sunt om cu mână repede.
- Întinde mâini tremurânde spre pâinea aburindă.
- Casa mea e doar a mea.
- Pe cea boltă apar stele scânteinde.

9. Alcătuieste propoziții cu genitivul plural al adjectivei: **așa-zis, prost-crescut, larg-deschis, răuvoitor**. Precizează funcția sintactică a adjectivei date.

10. Analizează adjectivele din textele de la exercițiul 3.a.c., completând un tabel întocmai ca cel din modelul dat.

Adjectiv	Substantivul determinat	Gen	Număr	Caz	Funcție sintactică

11. Clasifică în tabelul următor adjectivele: **piperat, mov, mare, eficace, greu, amar, feroce**.

Model:

Variabile			Cu 1 terminație	Invariabile
Cu 2 terminații				
4 forme	3 forme	2 forme		

12. Subliniază adjectivele care nu pot avea grade de comparație, apoi construiește propoziții cu un adjectiv care poate avea grade de comparație: **românesc, viu, cuminte, adânc, inferior, etern**.

13. Scrie patru propoziții în care să utilizezi adjectivul **galben** în construcții cu valoare de superlativ (patru situații diferite).

14. Creează contexte expresive în care substantivul **pădure** să fie determinat de următoarele epitete adjectivale:

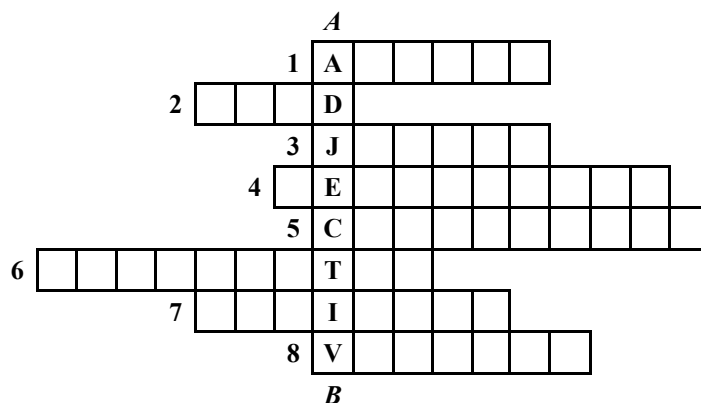
<i>pădure</i>			
solitară	jilavă	adâncă	tainică

15. Identifică, în textele de mai jos, adjectivele care și-au schimbat valoarea gramaticală și precizează în ce părți de vorbire s-au transformat.

- Se comportă urât cu colegii.
- Goe l-a strâmbat pe urâtul.
- Vorbește clar în discursul său.
- Binele învinge răul.

16. Alcătuieste o scurtă compunere (zece - cincisprezece rânduri) în care să folosești adjective cu valoare de epitete ale substantivelor și personificări. Îți sugerez, ca titlu al compunerii, structura **Pădurea tainică**.

17. Și acum, relaxează-te, completând careul:

1. Sinonim pentru adjectivul **atent**.
2. Antonimul adjectivului **copt**.
3. După ploaie, pădurea este
4. Ajută la stabilirea genului și a numărului adjectivelor.
5. **Mai cald** este la gradul....
6. Exprimă ideea că însușirea, calitatea unui substantiv este la cel mai înalt grad.
7. Adjectivele care se formează de la un cuvânt de bază / radical, cu sufixe și prefixe.
8. La acest caz substantivul nu are funcție sintactică, dar adjectivul este atribut adjectival.

NUMERALUL

Numeralul – exerciții

1. Subliniază, cu culori diferite, numeralele cardinale, ordinale, colective și fracționare din fragmentele de mai jos:

- „... vrei s-o citești de zece ani...” (Garabet Ibrăileanu)
- „Cele două umbre stau alături șoptind...” (Ioan Alexandru Brătescu-Voinești)
- „Și merg ei o zi, și merg două, și merg patruzeci și nouă.” (Ion Creangă)
- „... parcă a doua ar fi ecoul celei dintâi.” (Liviu Rebreanu)
- „Cu tine două fete stau/ Și torc în rând cu tine.” (George Coșbuc)
- „În ziua dintâi, doi vânători pieriră. A doua zi și a treia zi mai căzură cinci și se răniră doi. A patra zi căzu împușcat însuși comandantul artileriei leșești, dar mai pieriră trei moldoveni...” (Costache Negruzzi)
- „Întru pomenirea femeii care ne-a fost dragă amândurora, să bem ulcica mea.” (M. Sadoveanu)
- „... se purta cu califul de parcă ar fi fost deopotrivă tustrei.” (I. L. Caragiale)
- „La noi de jale povestesc/ A codrilor desigur/ Și jale duce Mureșul/ Și duc tustrele Crișuri.” (Octavian Goga)
- Îi datorez o pătrime din sumă.
- Adunarea a pornit de la o șesime.
- Este o stradă cu dublu sens.

2. Scrie un text cu titlul **Primele zile din vacanța mare**, în care să folosești următoarele numerale: **întâia, a zecea, douăsprezece, toți patru, o jumătate, ambele**.

3. Scrie enunțuri în care numeralele: **zece, optsprezece, a zecea, a optsprezecea, tustrei, prima** să aibă, pe rând, valoare substantivală și valoare adjectivală.

4. Precizează cazul și funcția sintactică a numeralelor de la punctul 3.

5. Scrie cu litere următoarele numerale cardinale: 17, 44, 98, 109, 2009, 50637.

6. Construiește enunțuri în care să fie:

- a) subiecte exprimate prin numeral ordinal și colectiv;
- b) complemente circumstanțiale de loc exprimat prin numeral cardinal, ordinal și colectiv;
- c) complemente directe exprimate prin numeral ordinal și fracționar;
- d) atribute adjectivale exprimate prin numerale cardinale și ordinale.

7. Scrie forma de dativ a următoarelor numerale: *doi*, *primul*, *jumătate*, *amândoi*.

8. Completează spațiile punctate cu formele de genitiv, singular și plural ale numeralului *întâia*:

a zile de școală; ale amintiri; al iubiri; ai promoției de medici.

9. Alege forma corectă:

- ora doisprezece / douăsprezece;
- cursul leului a scăzut cu 50 de procente / cu un procent de 50%;
- clasa întâi / întâia;
- celui de-a doilea / de-al doilea;
- vârsta de optsprezece / optisprezece / optusprezece ani.

10. Construiește enunțuri în care cuvintele **un** și **o** să fie:

un	articol nehotărât numeral cardinal
o	pronume personal articol nehotărât numeral cardinal verb auxiliar interjecție

11. Precizează valoarea gramaticală și funcția sintactică a cuvintelor subliniate din următoarele enunțuri:

- Numai cu *o* floare nu se face primăvară.
- Iat-*o* ca altădată.
- A fost notat cu *un nouă*.
- Nota *nouă* l-a mulțumit.
- *Secundul* din teren s-a accidentat.
- Și-a exprimat dezaprobarea cu *primul*.
- Celălalt participant ieșise pe locul *secund*.
- *Ultimul* la catalog ești tu.

12. Compune o reclamă în care să prezinți orașul tău natal – Botoșani – care poate constitui o atracție turistică. Scrie cu litere, în reclama ta, următoarele numerale: 39, 18, 10000, 18, 2450. Nu uita că reclama conține și imagini desenate.

Numeralul – evaluare

1. Citește cu atenție afirmațiile de mai jos. Dacă apreciezi că afirmația este corectă, încercuiește DA. Dacă tu crezi că este incorectă, încercuiește NU.

- a) DA – NU Numeralul ordinal indică ordinea prin numărare.
- b) DA – NU Numeralesle cardinale cu valoare adjectivală au funcția sintactică de atribut adjectival.
- c) DA – NU Numeralesle nu pot avea funcție sintactică de nume predicativ.
- d) DA – NU Numeralul fracționar exprimă un număr. (20p)

2. Scrie în spațiul punctat din fața fiecărui exemplu din coloana **B** numeralul corespunzător din coloana **A**:

A	B	
A. numeral ordinal	1. Primul va fi examinat.
B. numeral colectiv	2. Cei trei l-au întrecut.
C. numeral cardinal	3. Tustrei vorbeau tare.
	4. Va sosi al doilea. (10p)

3. Alege varianta corectă a cazului pentru următoarele numeralesle:

- a) Câștigătorul este **al optulea**. nominativ/genitiv
- b) Premiul va fi **al celor două**. nominativ/genitiv
- c) I-am promis **celui de-al patrulea** o casetă. genitiv/dativ
- d) Florile pentru **cea de-a treia** sunt scumpe. nominativ/acuzativ (20p)

4. Corectează greșelile care apar în enunțurile:

- a) Le-a cerut amândorora un referat.
- b) Producția a crescut cu un procent de 10%. (8p)

5. Alege varianta corectă de răspuns. În exemplul: A scris proiectul pe șase pagini, prepoziția **pe** se analizează:

- a) cu numeralul **șase**;
- b) cu substantivul **pagini**. (8p)

6. Construiește propoziții pentru a exemplifica următoarele situații:

- a) numeral ordinal cu valoare adjectivală, în cazul acuzativ;
- b) numeral cardinal cu valoare substantivală, în cazul dativ;
- c) numeral colectiv cu valoare adjectivală, în cazul dativ;
- d) numeral fracționar cu valoare substantivală, în cazul acuzativ. (12p)

7. Descrie o secvență a orei de educație fizică, folosind numeralesle învățate. (12p)

EVALUARE SUMATIVĂ – Sintaxa propoziției. Jurnalul.
Reportajul literar

Testul 1

Citește textul:

„...Și totuși, nu peștii își vor avea aici împărăția, ci nufării. Curând, ei vor acoperi Oltul de la un mal la altul, împodobindu-l de neînchipuit. Toate sunt ca mai înainte: satele, turlile bisericilor, pădurile și, ca un fundal, zimții întunecați ai munților. Oltul, în schimb, nimeni n-ar mai putea să-l recunoască. S-ar spune că a fost acoperit, în toată lărgimea, dar în toată lărgimea, de un stol de păsări, fabulos. Fiindcă numai ele, stolurile de păsări, picând deodată din văzduh, pot să acopere un câmp sau o baltă, atât de repede și de total.

Pe frunza lucioasă, nufărul își deschide floarea, incredibil cristal, anume șlefuit pentru o băutură rară. Cât privește ochii, somnorosul râu oftează azurului, într-o explozie de somptuoase cupe, poezia lenii ce l-a cuprins... (Geo Bogza)

- I. 1.** Consultă un dicționar, apoi construiește propoziții cu câte un sinonim al cuvintelor: **fabulos, incredibil, somptuos.** (6p)
- 2.** Găsește în textul dat, paronimele cuvintelor: **boltă, stor.** (4p)
- 3.** Selectează din text, două cuvinte cu sens figurat și două cuvinte cu sens propriu. (4p)
- 4.** Identifică în text un predicat nominal și analizează-l. (6p)
- 5.** Realizează clasificarea propoziției subliniate după criteriile învățate. (6p)
- 6.** Precizează părțile principale de propoziție din propoziția subliniată și analizează-le. (10p)
- 7.** Construiește o propoziție după schema:

$$\frac{P \text{ vb}}{\text{verb}} + \frac{S}{\text{substantiv}} + \frac{AT}{\text{substantiv în genitiv}} + \frac{CM}{\text{adverb de mod}} \quad (8p)$$

- 8.** Identifică greșelile și arată în ce constau ele:

S-au aplecat mult trupu-i zvelt.

Acuma nu vă mai place muzica și dansul.

A înverzit pădurea și câmpia.

Stiloul, creionul și cartea sunt utili. (4p)

- II. 9.** Precizează cărei specii literare aparține fragmentul și motivează-ți afirmația cu aspecte din text. (10p)

SUGESTII DE REZOLVARE ȘI RĂSPUNSURI

CARTEA - FORMĂ ȘI CONȚINUT

1. Creațiile omenirii: scrisul, avionul, submarinul etc. 2. a) papirus; b) pergament; c) tăbliță; d) sul; 4. 1 – coperta; 2 – editura; 3 – colecția; 4 – autor; 5 – titlu; 6 – sigla; 7 – volume; A-B – creație. 5. Cartea este modalitatea de cunoaștere, în ea se depozitează informația omenirii, ea reprezintă memoria umanității. 7. Mihai Eminescu: **O, rămâi ...**, **Somnoroase păsările**; **Revedere**, **Scrisoarea III** etc. Vasile Alecsandri: **Iarna**, **Miezul iernii**, **Gerul**, **Legenda rândunicăi** etc. Emil Gârleanu: **Sărăcuțul!...**, **Fricosul**, **Gândăcelul**, **Mărinimie** etc. George Topîrceanu: **Rapsodii de toamnă**, **Rapsodii de primăvară**, **Balada unui greier mic**, **Acceleratul**.

RECAPITULAREA NOȚIUNILOR DIN CLASA A V-A ȘI PREGĂTIREA TESTULUI INIȚIAL

Varianta I

A. 1. întârziată – hiat; Toamnă – diftong; faldurii – diftong; hlamidei – diftong. 2. vreme – timp; nedumerit – mirat; emoție – trăire, trac; s-a zăpăcit – s-a fâstăcit. 3. (a)-ngălbenit (cuvânt de bază galben); (a)-nflorit (cuvânt de bază floare). 4. Liliacul este un mamifer.

5.

substantive	adjective	verbe	Prepoziții
vreme grădini	nedumerit întreg	se plimbă plutește	fără cu

6. plutește – mod indicativ, timp prezent; a-nflorit – mod indicativ, timp perfect-compus.

7.

prin grădini	AC	complement de loc
univers	N	subiect
de domnișoară	AC	atribut substantival

B. 8. „Ca o marchiză”. 9. Versurile date creionează, prin personificare, o imagine artistică vizuală. Natura este umanizată, ea preluând trăsături, sentimente. 10. Realitatea este transfigurată, devenind astfel imagine artistică. Eul liric își transmite în mod direct sentimentele. Limbajul este artistic, figurat (exemple din text).

Varianta a II-a

A. 1. auzit – hiat; și-i – diftong; trebuie – diftong; de-acolo – diftong; vi-e – hiat. 2. sus/pi/nând; în/ge/nun/chind; cre/din/ță; tot/o/da/tă sau to/to/da/tă. 3. atunci – 6 litere, 5 sunete; ce – 2 litere, 2 sunete; sângele – 7 litere, 7 sunete; ochi – 4 litere, 2 sunete. 4. credință – necredință; a adormi – a se trezi; 5. (a) îngenunchia – derivare; credință – derivare; împărăția – derivare. 6. au rămas – mod indicativ, timp perfect-compus; văzând – mod gerunziu; zboară – mod indicativ, timp prezent;

7.

caz	Substantiv	Funcție sintactică
N	împăratul	subiect
Ac	ca un câine	complement de mod

8. lui – articol hotărât (în enunț); Capul lui este bătut de gânduri multe. (pronume personal) 9. trei – numeralul cu valoare adjectivală (în structura dată). B. 10. Împăratul Verde, fetele sale, Spânul, Harap-Alb, calul personificat. 11. ... zicând că așa trebuie să pățească cine calcă un jurământ. Dar calul lui Harap-Alb îndată se repede la Spân și-i zice că până acolo i-a fost; ... zice suspinând că adormise din greu. 12. Evidențierea trăsăturilor basmului, prezente în fragmentul dat: personaje animaliere, personificate, întâmplări supranaturale, personaje antitetice (care reprezintă binele și răul), biruința binelui asupra răului.

EVALUARE SUMATIVĂ

1. diftongi: ține-ades, și-a, mai, ei, soare, unui, tăi; hiat: tovărășie, străvezie; 2. **tovărășie** – companie; **străvezie** – transparentă; (**Mă-**) **nșală** – (mă) amăgește; **pulberea** – lumina aurie; 3. derivate: **tovărășie, străvezie**; compus: **astfel**; 4. **o**, în prima strofă, articol nehotărât; în strofa a doua, pronume personal; 5. nominativ: **o carte, lumina, visul**; acuzativ: **pe rândurile, ca pulberea, de soare, vremea, lectura, -o, peste umăr**; genitiv: **ei, unui gând**; dativ: **-mi, -mi**; 6. **O carte** – subiect; **de soare** – atribut substantival prepozițional; **unui gând** - atribut substantival genitival; **astfel** – complement circumstanțial de mod; 7. rima încrucișată, măsura de 10 - 11; 8. personificări: „*O carte-mi ține-ades tovărășie*”, „*Mă-nșală visul*”; comparație: „*Ca pulberea*”; 9. Gândul creatorului străbate rândurile scrise. Între cititor și creator se stabilește o strânsă legătură, ideile fiind împărtășite. 10. Exemplu de răspuns: **Lumina, Cartea**.

OPERA NARATIVĂ. Să ne amintim!

1. Ionel; 2. Nică; 3. Tom; 4. Trandafir; 5. Lizuca; 6. Goe; 7. Alice; A-B: intriga; momentele subiectului: expozițiunea, intriga, desfășurarea acțiunii, punctul culminant; deznodământul.

Opera narativă

1. **narațiunea** (un narator povestește la persoana I un lanț de întâmplări la care iau parte personaje); 2. naratorul este și personaj, de aceea se povestește la persoana I; 3. mama, personajul-narator, Schilodul; 4. Mama mergea alături de copil prin pădure, uitându-se în urmă. Când se întâlnesc cu Ilie Schilodul, copilul o liniștește, spunându-i să nu se teamă. Schilodul dispăre. 5. „*Nu mai tremură dar știi că i-i frică.*”; 6. Numele personajului Ilie Schilodul sugerează un defect al personajului. 7. definiția genului epic (operei narative); prezentarea subiectului (momentelor subiectului); evidențierea trăsăturilor personajelor; narațiunea la persoana I; plasarea în timp și spațiu.

Schița

1. genul epic;

acțiune	„când ies de dimineață din casă, o trăsură din trap mare intră pe strada mea“; „oprește trăsura“ etc (succesiune de fapte)
personaje	„madame Caliopi Georgescu“ „Popescu, profesorul de filosofie“ „trei copii – Virgiliu, Horațiu și Ovidiu Georgescu“
narator	narațiune la persoana I: „când ies de dimineață din casă ... o trăsură intră pe strada mea.“

2. Madam Caliopi Georgescu îi cere insistent prietenului ei să-i ajute copiii – Virgiliu, Horațiu și Ovidiu – să treacă examenul la morală. Acesta, profesor și el, intervine pe lângă Popescu, profesorul de morală, și Ovidiu obține nota șase la bacalaureat. 3. Acțiunea operei este de scurtă întindere (de dimineață până seara).

4.	Unde?	Când?
	„pe strada mea“ „căsuțele ale galbene de lângă băcănie“ „casele din fund, la dreapta“	„de dimineață“ „după-amiază“

5. Exemplu:	Mijloc de caracterizare	Tip de portret/trăsătură	Citat semnificativ
	Mijloc direct (autocaracterizare)	Personajul este politic	„O salut respectuos“

6. Prin faptul că profesorul cedează insistențelor doamnei Georgescu, dă dovadă de slăbiciune și incorectitudine. El consideră că un copil „*de familie bună*“ trebuie să treacă examenele, chiar dacă nu învață. De asemenea, afirmă că nu toate obiectele studiate sunt importante și că, deci, unii profesori ar trebui să fie mai indulgenți. Dialogul cu doamna